

LA SENYERA FEDERAL

PORTA-VÈU DE LA JOVENTUT REPUBLICANA FEDERAL

Any III

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
August, 14, baixos
No responèm dels articles firmats.

Tarragona 16 de Juliol de 1909

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Catalunya y Nacions ibèriques,
trimestre. 1'50 ptas.
Extranger. 2'00 »

Nom. 93

Secció oficial

JOVENTUT FEDERAL

Se convoca a tots els socis a la junta general extraordinària de primera y única convocatoria pera'l vinent Diumenge, dia 18, a les tres de la tarda pera tractar d'un assumpte de molta importancia.

Tarragona 11 de Juliol de 1909.

Per A. de la J. D., El secretari, Joan Ruiz.

Notes setmanals

Contra la guerra

Partidaris com son de que totes les qüestions internacionals s'arreglin per medi d'arbitratges y enemics decidits de que una nació, sia la que's vulgui, tracti de ferse gran a costa d'altre, hem d'aixecar també la nostra veu de protesta contra aquesta campanya que per dia a dia s'ha anat ja al Marroc.

La guerra que, no dirém que sigui santa, quant es per defensar el territori, pero que's necessaria pera garantir les vides y les hisendes dels ciutadans, no te rahó de ser sense un altre motiu tan poderós com el que queda exposat.

Existeix aquest altre motiu pera empendrer l' actual campanya? No saltres creíem que no.

Unes negociacions desgraciades del nostre representant a Tanger y, probablement, alguna malifeta d'un capatás de les obres del carril de les mines han sigut l' espurna que feia falta pera que volés la mina, ja de temps carregada.

De les coses tot es el començar, y aquesta ja l'hem comensada. Ara anirém fins allá ont ens empenyin y ens empenyaràn fins ont ens convingui anar.

Lo mes estrany del cas es que segons les darreres noves oficials no hi ha mes que uns 1500 moros en armes y nosaltres hi hem enviat o hi tenim en cami 13.000 homes.

Pera qué aquesta exhibició de forces? Pera que posar en sobressalt a 13.000 families espanyoles?

Si l' article aquell de la Constitució que diu que cap espanyol podrà esser molest per exposar lliurement ses idees no tingués per contrapés una serie d'articles mes rescents, quantes incògnites deixarien d'esserho?

Del Mestre

Contra la guerra

Estamos cada día más contra la guerra. Agrava la situación del país de modo que tememos una verdadera catástrofe económica. Se fué el oro, huye la plata, inspiran desconfianza los billetes del Banco, hoy esparcidos por toda España, nos descenden los cambios, se encarecen todos los artículos y se va haciendo imposible la vida. No paga ya el Banco sus billetes en duros, sino en moneda menuda que hace tiempo no circulaba, y no se presta á dar á nadie en plata más de 250 pesetas. El tráfico va siendo cada vez más difícil.

¿Hay esperanzas de que vengamos? Los insurrectos ayudan en Filipinas á los yanquis. En cuanto en cuanto el comodoro Dewey reciba la expedición y las armas que han salido de California, es de temer que se apodere de Manila, hoy ya seriamente bloqueada. No se ha podido enviar allí escuadra alguna que contrarrestara los principales buques de nuestra escuadra no se han atrevido á buscar en las aguas de Cuba los de los norteamericanos; se han tenido por venturosos con haber ganado la bahía de Santiago sin combate ni encuentro. Si osan salir á la boca del puerto, es al abrigo del castillo del Morro. En tanto los de los americanos bombardean una tras otra plazas, y facilitan la entrada de nuevas expediciones filibusteras en la isla.

¿Depende esto de que no sean bravos nuestros marinos ni inteligentes los que los mandan? No depende sino de que son superiores en mucho las fuerzas del enemigo, y nosotros no nos habíamos preparado para guerrear con otras naciones Si la actual guerra dura, fácil será que hoy nos vengán y mañana vengamos; el fin no es el dudoso.

Ya los mismos que ayer esperaban el apoyo de otras potencias ven completamente desvanecidas sus esperanzas. Se ha pretendido inútilmente explotar las prevenciones de las Repúblicas hispano-americanas contra los Estados Unidos; Méjico, donde más se ha hecho, y mas influencia ejercen los españoles, se ha declarado neutral hasta el punto de haber expedido por todos sus ministerios circulares enérgicas en que amenaza con el castigo á los que de algún modo favorezcan ó contraríen á los beligerantes.

Urge, urge, la paz; urge sobre todo que le ajustemos, antes que fuerzas norteamericanas penetren en la

isla. Después, nos vedará pedirla y aún aceptarla nuestro proverbial orgullo. Podemos ahora decir todavía al enemigo: «Nos venciste en Filipinas con un ataque que no esperábamos, y te apoderaste de Cavite. No has logrado aún entrar en Manila. Te propusiste principalmente intervenir en Cuba. No has conseguido aún penetrar en ninguno de sus puertos. Inútilmente los has bombardeado; casi inútilmente bloqueado. Contamos unos y otros con medios de prolongar la guerra y la guerra nos perturba y nos arruina. Negociemos la paz sobre la base de la independencia de Cuba».

Están ya muchos por la paz que nosotros tanto encarecemos. Sigamos predicándola y haciendo que nuestras palabras lleguen á todas las gentes. Será un día prez de nuestro partido que hayamos sido los primeros en proponerla y los más tenaces en defenderla. Titubean los demás republicanos; muchos se dejan todavía llevar de ímpetus bélicos; conviene que se sepa que hay aquí una resolución del problema tuerca y origen de los presentes males.

Hagamos la paz, dicen algunos, pero después de una satisfacción honrosa ó lo que es lo mismo, después de un señalado triunfo. ¿Y si el triunfo no llega? decimos nosotros. ¿Y si tarda? ¿Quién nos asegura, además, que después de conseguido no nos replique el adversario: «no quiero la paz despues de una derrota; vencedor, la podré admitir; nunca vencido?»

Ahora, ahora, es tiempo de proponerla; mañana puede ser tarde.

F. PI Y MARGALL.

Un futur governador

No sabeu ni's podeu figurar, oh lectores!, la fonda impressió que'ns produí an els que fa temps vivim en aquesta capital, la nova llesada fa pocs dies pel diari de més circulació d'Aragó. Segons deia aquest, serà prompte nomenat governador de Tarragona el darrer exarcalde de Saragossa, don Antoni Fleta.

Pels que coneixem un xic la vida d'aquesta ciutat, fou una sorpresa. En Fleta governador de Tarragona! Vosaltres sens dubte recordareu el seu nom, car se feu célebre durant el temps d'aquella famosa Exposició Hispano-Francesa. Ell—segons males llengües asseguren—va esser el pitjor enemic que an en Paraíso li sortí en la seva obra, posantli tots els

entrebancs que podé. Va arribar aleshores per ell una bona época de forta impopularitat. Quan ab gran apariencia's passejava en cotxe pel carrer d'Alfons, la gent el xiulava y fins una vegada les turbes s'abalansaren als bridons dels cavalls que l'arrossegaven, disposades a ferne una de grossa. Se'l va veure en aquell moment tornarse pàlid. Més, digne y enérgic, s'aixecá y maná a l'escolta que apallissés an els irats que volien fer justicia seca...

Més tard, un regidor presentá contra ell una greu denuncia que aixecá una remor molt gran.

També va donar molt que enraonar una vara d'arcalde que l'hi fou regalada pels empleats modestos del Municipi que feia dos mesos que no cobraven. Més sobre aixó, el cronista's limita a senyalar el rumor sense ferhi cap comentari, car no vol afirmar coses que puguin esser mentida... Qué voleu? No pot creure que aquets bons guardes municipals que porten un gros abric llarc fins als cel com els camaleons...

El senyor Fleta, impertèrrit seguía passejant la seva atlética figura en un luxós cotxe que la ciutat pagava, y que fe'a extrényer les dents de rabia an els pacífics ciutadans. Ja que en tot volia semblarse a son ilustre queje don Antoni Maura, just era que s'hi semblés també en tan gran forta impopularitat. La premsa clamava contra ell, demanant en nom de l'opinió que dimitís. Dimitir? Cál! No hi havia pensat encara. Aixó hauria estar rebaixarse y ell (que es un gran soperb no podía ferho. Era un «trágala» el que irposava an els seus paisans dientlos:

—No'm voleu? Doncs m'haureu de mastegar per forsa.—

Així es que ara al constituirse'l nou Ajuntament y tenir que canviar el silló de la presidència per l'escó de regidor, la gent ha exclamat un «ah, ja era hora!», que ha ressonat per tot arreu. Y ell, enfadat de lo que li digueren en la sessió en que va pendre possessió'l nou arcalde, ha promés no acostorse més per la Casa de la Ciutat y dedicarse als assumptes del capítol metropolitá, del qual n'es notari.

Diuen també que es un gran orador, una cosa així com un Moret provincial. Jo l'he sentit no més que una vegada. En una sola vegada no's pot formar una idea completa...

Doncs tots aquets mérits són els que segons diu el diari de més circulació a Aragó, van a esser recompensats ab el Govern civil de Tarragona.

Ai, tarragonins! Jo us felicito per la joia que us emporteu i us prego que no malhaureu el seu geste de triomfador, ja que es fill d'un poble que sembla destinat a assortir de governadors les províncies catalanes.

M. TRILLA ROSTOLL.
Saragossa, II-VII-909.

Ton Francisco Pí y Margall

II

En el número anterior deixamos establidos los tres aspectos bajo los cuales todos los hombres de buena voluntad, podían unirse en un solo aplauso, á favor de Don Francisco, y hoy procuraremos desarrollar los razonamientos que apoyan el primero de nuestros asertos.

Don Francisco Pí y Margall es una figura *descollante* perquè se le vé crecense, agrandarse, trasponer con su fama los montes y las fronteras, adquirir el saber, abrirse camino, fortalecerse, subir la cuesta, ganar la cumbre, y en ella eruirse primero, y luego sentarse en la meseta para dominar desde ella durante largos años de sus edades madura y senil, la dilatada planicie que se extiende á sus piés. Y se le vé recorrer el camino, desde su modesta cuna hasta su negro ataúd, no menos modesto que aquella, siempre pobre y trabajando siempre, para ganar el mísero estipendio del proletario de la obra intelectual.

Condensando la expresión de las *poesía* y autor dramático de no escasa inspiración, en sus primeros años, apenas cumplidos los 16; poco después, á los 18, se reveló, en 1843, notable crítico del arte pictórico en el tomo «Cataluña» de la obra titulada «España pintoresca»; en 1847 pasó á Madrid á cursar el doctorado; y una vez allí pronto se dió á conocer como publicista, juzgador entendido de las obras del arte monumental, escribiendo concienzudos artículos en el «Renacimiento» y en el «Correo»; como maestro en la redacción de revistas de Teatros. En 1848 se encargó de la dirección de la, para aquellos tiempos portentosa obra «Recuerdos y Bellezas de España»; suyos son los volúmenes de Cataluña, Granada y Sevilla; dirigió la edición de algunos tomos de la «Biblioteca de Autores Españoles», que la casa Rivadeneira editaba, entre ellos el correspondiente á las obras del P. Mariana: allá, por los años de 1850 y 51, escribió la «Historia de la pintura en España», en que mostró ya la *hílaza* de sus ideas filosóficas, políticas y religiosas, y los «Estudios sobre la Edad Media» y «la Reacción y la Revolución», en que los reafirmó y los completó decidida y denodamente; colaborando además brillantemente en la «Enciclopedia de Legislación y Jurisprudencia». Posteriormente, durante los dos lustros de 1850 al 60 redactó, para el Museo Universal artículos históricos y de costumbres; para «La Discusión» trabajos de politi-

ca social b talladora y para «América» y «Revista de Ambos Mundos», amenos dechados de sabrosas críticas artísticas y literarias.

En la década siguiente sufren un eclipse el escritor para dar lugar á la exclusiva actuación del político, y ya desde entonces toda la labor fué de conferencias, controversias, discursos parlamentarios y opúsculos, intercalados de la traducción de algunas obras de Proudhon hechas durante su forzada expatriación en París; entre ellas el «Principio Federativo».

Nuevamente aparece el publicista en la década del 70 al 80 con sus volúmenes de «La República de 1873», «Jovas Literarias», «Las Nacionalidades» y la «Historia General de América», obra colosal de proporciones ciclópeas, que desgraciadamente, al morir dejó inconclusa....

Y es menester que conste que todo ese bagaje es un conjunto de preciosos brocados recamados de oro. A la vuelta de lo contingente y discutible de opiniones, escuelas y teorías, aparece y flota, por una parte la galanura de la forma, el mérito de la elocución, lo correcto y castizo del lenguaje, el mérito *constitucional* de sus escritos, y por otra la serenidad, el reposo, la sinceridad, la buena fé leal, la pulcritud, la percepción exquisita, la honrada convicción de estar en lo cierto; circunstancias suficientes para que todos incluso sus adversarios, reconozcamos en él merecimientos bastantes para la *loa petrea* que se le quiere dedicar. A lo menos así lo sentimos nosotros que pre la edad de los prejuicios y de las tenacidades, las épocas en que se negaba el pan y la sal al que no opinábamos.

A este propósito, hallamos aplicable una frase que oímos á un industrial barcelonés, que fué ministro de la República Española. Al ver, junto á mí, desde los balcones del Ateneo, desfilar el entierro del Obispo Urquinaona (modelo de sacerdotes evangelicos) «¡Hombre! con obispos como éste casi le entran á uno ganas de hacerse católico». «Con republicanos como Pí y Margall, casi le entran á uno deseos de alistarse en el federalismo».

JOSÉ TORRES ARGULLÓL

(De *El Eco del Centro Catalá* de Montevideo.)

Carta desclosa

Al amic Pere Redón.—Tarragona

Riudecols 11 juliol de 1909.

Volgut senyor i amic: Sorprés extraordinariament per la sentència del Tribunal Suprem condemnantvos a sis mesos de presó per defensar els interesos dels fills de Tarragona, escric aquestes ratlles, no pera animarvos a proseguir el camí que vos mateix os heu marcat, sino pera de mostrarvos que les vostres contrarietats, que les penes que vos sofriu, jo ab vos les comparteixo.

Durant els sis mesos que durarà

vostre reclosió, que podrá esser molt legal, pero que jo considero injusta en grau superlatiu, jo, el mes humil entre 'ls humils, aimant de la Justicia com el qui més, no deixaré d' estar espiritualment ab vos.

Aquesta sentència os enlaira als ulls dels homes de cervell clar y de cor net.

Vostra geste desinteressat l'aplaudiren els bons tarragonins, els catalans honrats y els homes conscients.

Y ara, amic Redón, una forta abraçada del que's vostre amic de cor

VENERAND SOLANELLES.

I' Esperanto

L'excursió del diumenge

Mal dia varen tenir 'els esperantistes barcelonins pera l'excursió que verificaren el darrer diumenge a la nostra ciutat. El vent regnant durant tot aquell dia, impedí a molts dels excursionistes poder visitar totes les belles de la que fou imperial Tarraco.

Arrivaren els excursionistes, en nombre de mes de 400, a les set del matí ab el vapor «Villa de Sóller», sortint a rébrels a la boca del moll ab el vaporet «Audace», els *samidanoj* del grupu «Tarragono Esperanta» y delegats de varies entitats locals. En el moll de Costa, foren rebuts per una Comissió de l'Ajuntament, composta dels Srs. Nel-lo, Balcells y Nin (T.) junt ab l'Arxiver municipal Sr. Ruiz y Porta.

Desde'l moll se dirigiren els excursionistes a dipositar les respectives *prophetas* en el grupu, el Museu, Catedral, Iglesias de S. Pau y Santa Tecla, Muralles ciclópies, etc., etc.

A la una se reuniren tots en el Gran Hotel Continental, aont se 'ls hi serví un suculent àpat, assistinhi els delegats de les entitats locals, la Junta del grupu esperantista tarragoní y els regidors Srs. Loperena, Nel-lo y Nin (T.), tots els qui, junt ab els presidents dels grupus de Barcelona, formaren la taula presidencial.

A les quatre de la tarda tingué efecte la recepció oficial en el saló de sessions del nostre Ajuntament Varen ocupar la presidència 'ls regidors Sr. Balcells, Loperena y Nel-lo; Dr. D. Joan A. Soler, president honorari del grupu «Tarragono Esperanta»; Srs. F. Pujolá y Vallés, y Madame Pujolá, president y secretaria, respectivament, del V Congrés esperantista que ha de celebrarse a Barcelona durant el pròxim Setembre y En Josep Vidal, president del grupu «Tarragono Esperanta».

Avans de comensar l'acte, el aplaudit chor «El Ancora» va cantar «Els pescadors» y «Els Xique's de Valls», en el saló de la Diputació, alternant ab la música militar de Luchana, que, situada enfront del Palau Municipal, tocá varies pessés del seu repertori. Chor y banda foren aplaudidíssims.

A la recepció, el Sr. Balcells, en nom de l'Arcalde y de Tarragona, doná la benvinguda als excursionistes, pronunciant després discursos els

senyors Pujolá y Vallés, Dr. Soler, Madame Pujolá (qui ho feu en francés y en esperanto), Sr. Serradell, vis-president del pròxim Congrés, B. Martí, En Francesc Nel-lo, (regidor), y En Josep Vidal, tenint tots ells paraules encomiastiques pera l'idioma Esperanto y pera 'ls seus propagandistes. Ab breu paraules elogué el acte'l Sr. Balcells, essent molt aplaudit aixís com tots els que varen fer us de la paraula.

A la sortida de la recepció, dues parelles varen ballar el ball esperantista «La Rondo» davant ma'eix de Ca la Ciutat, dirigintse després tots al moll, ab les banderes desplegadas, embarcant altra volta ab el mateix vapor, y essent despedits per nombrosíssim públic y per to's els socis del grupu «Tarragono Esperanta», que hi assistiren ab la seva bandera esperantista.

Molts dels excursionistes regressaren a Barcelona per tren.

Concurs de fotografies

Peral concurs de fotografies, molts excursionistes y tarragonins ne traqueren dels monuments antics que visitaren.

Del àpat celebrat en el Gran Hotel Continental també sen traqueren varies, aixís com també de l'arribada del vapor, desembarc, sortida de la recepció de l'Ajuntament, etc.

Els premis oferts per les entitats locals y particulars, foren exposats, com déiem en el nombre anterior, en els aparadors dels Srs. Calixte Boldú y C., cridant tots ells l'atenció del públic, per lo valiosos y artístics.

L'Orfeo tarragoní

Per iniciativa del mestre Director de l'Orfeo tarragoní, nostre bon amic En Josep Gols, no pogué cantar aquesta massa coral en l'acte de la recepció dels esperantistes a l'Ajuntament, sentinhi vivament tan els orfeonistes com els excursionistes.

Desitjém a l'amic Gols un complet restabliment.

Classes d'Esperanto

En breu se reanudarán les classes de l'hermós idioma internacional Esperanto, que donará el grupu «Tarragono Esperanta» en el seu domicili social, Plaça de la Font, 19, 1.er

El nombre de socis de l'esmentat grupu va en augment, haventhi verdader desitj de aprendre tan hermosa llengua.

Sessió del Ajuntament

A dos quarts de set comensá la sessió presidida pel Sr. Guasch y ab assistència dels regidors Srs. Corbella Boada, Balcells, Vallvé, Vidal, Nel-lo Gibert, Loperena, Cirera, Rodón, Nin (T) Carreté y Nin (J).

S'aprová l'acta de la anterior y tots els dictamins de Comissions que figuraven en l'ordre del dia excepte el primer extrem de un que fa referència a la cessió de quatre plomes de aigua a D. Josep de Canals y un altre proposant que s'aboni el 3 per cent de premi de cobrança al recaudador de les quotes voluntaries de dit impost que quedan sobre la taula a petició dels Srs Vallvé y Balcells respectivament.

GRAN HOTEL CONTINENTAL

Martí y Redón

— DE —
APODACA 30.—TELEFONO, 5.—TARRAGONA

Establiment de primer ordre completament nou y construït exprofés para hotel. Situació inmillorable aprop de l'estació y del port. Habitacions estucades. Magnífiques terrasses ab vistes al mar y al camp. Llum eléctrica. Quarto de bany y ducha. Quarto fose per fotogràfs. Saló de lectura y pera visites. Autogarage. We:ersclosets. Café restaurant.

Higiene y confort modern. Servei de gran luxe pera banquets.

LINEA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y COMPANYIA SOCIETAT EN COMANDITA SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilés, Almería, Málaga, Cádiz, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Avamonte y Isla Cristina), Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeu, Gijón, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes, Sant Sebastiá, Bayona y Burdeus.

Servei ràpid eventual pera l Nord d' Espanya, ab escala en els ports de València, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao

S' admet càrrega y passatgers a preus reduïts. Sortirà d'aquest port el pròxim dijous dia 22 el magnífic vapor espanyol

Cabo Creux

de 2.500 tonelades, capitá En Victoriano Beitia. Admetent càrrega y passatgers pera'ls esmentats ports.
Consignatari a Tarragona: En **MARIAN PERES.**

FÁBRICA DE BRAGUERS

Y DE

Aparells ortopédics (trençats)

Son molts els que venen braguers pero molt pocs els que n saben construir. Costa molt col·locar un braguer, pero mes encare saberlo construir, puig avans de col·locarlo be es indispensable saberlo construir perque sense la ciencia y práctica de construcció mal se pot adquirir la de col·locació.

No us deixeu atraure per aqueixos aplicadors de braguers que, desconeixent per complert llur construcció, anuncien la radical curació de les hernies o trençadures.

El BRAGUER ARTICULADOR REGULADOR sistema Montserrat, es el mes práctic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebels que siguin.

Grans existencies de braguers petits de goma pera la radical curació de les hernies congénites o de l' infancia y tot lo que s refereix a Cirugia y Ortopedia.

CASA MONTSERRAT, UNIÓ, 34.—TARRAGONA

CLINICA Y CONSULTORI

pera las enfermetats de la dona

Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts electrocrápica y anàlisi micro-química d'orina y productes patològics

Baix la direcció del

DOCTOR RABADA

Ex-intern de l'Hospital de Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Doctor Ferras y Metge de les Cases de Socors de Barce'ona

Consulta

De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera 'ls pobres franca, los dilluns, dimecres y dissabtes de 12 y mitja a 1 y mitja.

RAMBLA CASTELAR, 31, PRINCIPAL

BODEGA VINÍCOLA

DE

DALMAU Y NIN

Especialitat en vins de taula, Priorat, País y generosos a preus módics. Únic diposit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzems de Xerez Sanchez Romate, els quals s' expendran a preus sumament econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Teléfono n.º 67

3, S. Agustí, 3.—Tarragona

TALLER DE EBANISTERIA

EDUARDO GRAU

Se componen toda clase de muebles

RAMBLA DE CASTELAR, 12.—TARRAGONA

GRAN FÁBRICA DE CALSÁT

PERA PÀRVULS

CAVALLÉ Y MARQUÉS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94

TARRAGONA